

הששים רבוא לכלל אחד, אז היו יכולין לקבל החורה.

(ב) אנכי ה' חלקיך אשר הולאחיק מארץ מזרים, וזה צרור שמה שנאמר להם אשר הולאחיק מארץ מזרים אינו בחורה ראי, כי בעת שעמדו בניי בהר סיני ה' צרור להם האמונה בה', כמוש"כ חז"ל על הקרא אהב הראת לדעת שקרע להם תחתונים ופחה להם עליונים והראה להם שאין עוד מלכדו, אלא בפשטות אנו מפרשים את הקרא שזה הוא מחייב לבניי, והקשו המפרשים למה כתיב אשר הולאחיק ולא אשר בראתיך, ומקודם נקדים פירוש הקרא עפ"י הגר"א בספרו אדרת אליהו פרשת בלק (מהדורא רביעאה, פסוק ח'), שמכר בחורה חמשים פעמים יליאת מזרים, ואלו ה' פעמים הם כנגד ה' שערי צינה, והכוונה בזה הוא שבעת שהיו בניי במזרים היו שקועים במ"ע שערי עומאה, והוליאם השי"ת מהמ"ע שערים של עומאה והכניסם לה' שערי צינה, נמצא שה' יליאת מזרים חמשים יליאות, יליאה מכל שער של עומאה, והכנסה להשער של קדושה לעומתו, וכמו שמביאים בספרים ששם הזכ"ק בפירוש הפסוק (שמות יג' יח') וחמשים עלו בני ישראל, שחמשים יליאות ה' לבניי מארץ מזרים, ולעומתם מכר בחורה חמשים פעמים יליאת מזרים, שכל הזכרה הוא יליאה אחרת ממזרים.

ומוסיף שם הגר"א חידוש גדול שכמו שני שערי צינה אמרו חז"ל (ר"ה כא:): כולן נמסרו למשה חוץ מאחד, כן בהחמישים יליאות הללו נמסר למשה רק מני מהם, ואיזה מהם לא השיג

של כל אחד מבני ישראל, והמספר של בני ישראל ה' לקשר אותם לשורשם, ולכן ה' המספר כאן המספר של המלאכים. ויחכן לפרש הכוונה של הפסוק במספר שמות, כי כל אחד מישראל יש לו אות בחורה, וכל אות בחורה הוא שם ה', ובעת שספרו בניי כמה חיילים לאורייתא, ה' המספר של שורש בניי בחורה, וזהו במספר שמות, שכל אחד מישראל יש לו שם בחורה, ובספורנו כתוב "במספר שמות כי ה' אז כל אחד מאותו הדור נחשב בשמו המורה על צורחו האישיית למעלתם על דרך ואדעך ששם, ולא כן קרה לדור צאי הארץ וכן לא נמנו במספר שמות" וכוונתו הוא כי בהמספר הנכתב בפי' פינחס לא כתיב במספר שמות. ולפי דברינו מובן היטב כי המספר בפי' פינחס שה' בערבות מואב ה' לדור צאי הארץ, ומבואר בספרים כי דור צאי הארץ הם בנחיתת חושבנ"ע, והמספר ה' לקשרם בחלקם בחושבנ"ע, ולכן רק דור וילאי מזרים שה' המספר לקשר אותם בחלקם בחושבנ"ע יש מספר שמות, שכל אות בחושבנ"ע הוא שם ה', אבל אצל המספר של חושבנ"ע לא כתיב במספר שמות.

ששים רבוא הוא כל הפרטים של כלל ישראל, וכמו שאם חסר אות אחד בספר חורה נפסל הס"ח, כן השלימות של כלל ישראל הוא בצירוף הס"ד, ובכדי שיקבלו בני החורה ה' לריכין כל הס"ד להתאחד לכלל, ואז כשהם באחדות הם יכולים לקבל את החורה, ולכן בהקדמה למתן חורה כתיב (שמות יב' ז') ויחן שם ישראל, ומביא רש"י דברי חז"ל כאיש אחד בלב אחד, שעי התאחדות הפרטים של כלל ישראל, עד שנעשו

ובפשטות יש לפרש כי אשר בראתיך הוא מחייב גם לאומה"ע, כי גם הם נבראו, אבל לישראל יש מחייב של אשר הוצאתיך מאמ"צ, ועוד כי היציאה מאמ"צ נחשבת לבריאה של כלל ישראל והוא הבריאה של כל אחד מישראל מחדש ולכן נכלל גם אשר בראתיך בהמאמר אשר הוצאתיך מאמ"צ.

ויש לדייק הלשון שמתחיל כולן נמסרו למשה שמשמע שחלל נמסר ומסיים חוץ מאחד, ולמה לא כתוב מיט' שערי

ה' נכנס בהם חיות חדשה, וכדברי הגמ. ככתובות (ק"א:): שלעתיד על תורה מחייבו, כן בעת מתן תורה ה' חיותם מהדבר ה', ואם כל חיותם ה' מדבר ה', אז לא ה' להם שום שעבוד וחיות אחר חוץ מהאנוני ה' חלקיק, וזה ה' עלם היציאה מכל השעבודים, שכל חיותם הוא מהדבר ה', וזהו כונת הכתוב, (דברים ד' ל"ג) השמע עם קול חלקים מדבר מחוץ האש כאשר שמעת אהה ויחי, שמזה ה' לכם החיות.

משרע"ה לא ה' לו השגה איזה שעבוד למזרים ה' כאן, שיהי צריך יציאה ממנה, וזהו כונת הגר"א שיציאה זו לא נמסרה למשה שלא הבין הצורך ליציאה זו, ואף שבעת שמונים החמישים פעמים שזכר יציאת מזרים בחורה גם האנוני ה"א של פרשת ואחחנן בכלל, זלכאורה נמלא שלא השיג שתי פעמים שזכר יציאת מזרים בחורה, אלא נראה שהכונה הוא עפי"ד הגמ. מגילה, ומצואר באריכות צרמז"ן בהקדמתו לספר דברים, שספר דברים משה מפי עלמו אמרה, שמשנה תורה הוא השגת משה רבינו בחורה, אלא שנעשה מזה חושב"כ, וצמנה תורה נכתב האנוני ה"א כפי השגת משרע"ה זו, אבל צפ' יתרו נכתב האנוני ה"א מלד חושב"כ, הדבר ה' שלא השגה משרע"ה.

ג) **כתיב** ואחנה לך את לחת האבן והחורה והמלוה אשר כתבתי להורחם (שמות כ"ד י"ב), וברש"י כל תרי"ג מלות בכלל עשרת הדברות הן, ורבינו סעדי פירש באזהרות שיסד לכל דיבור ודיבור מלות התלויות בו, ויותר מזה מצואר בחז"ל שהאנוני ה"א נכלל כל המצ"ע, וכלא יהי

משרע"ה, זה אנוני ה' חלקיק, עיי"ש בדבריו, ומדבריו למדנו שאין הפי בהקרא שהיציאה מארץ מזרים הוא המחייב את בני ישראל, אלא שהיציאה מארץ מזרים נגמר בעת שאמר הקב"ה אנוני ה' חלקיק, שעי" האנוני ה' נגמר היציאה מכל השעבודים למזרים, כי יציאת מזרים נקרא יציאה מכל שעבוד דק למזרים. ובעת ששמעו בני"א אנוני ה"א נעשו עבדים להקב"ה, והקב"ה ייחד עליהם שמו, כלי המכילתא חלקי אני על כל דרי"א אבל עליך ייחדתי שמי ביוחתי, כי בעת ששמעו בני ישראל אנוני ה' חלקיק נקבע בלצם היחוד חלוקות והשעבוד להקב"ה בכל לבצם, וממילא משולל כל ענין של שעבוד לשאר דברים, כי נתמלא הלב בשעבוד מלא להקב"ה, וכמו שזכר רש"י בשם חז"ל שבעת ששמעו אנוני ה"א נקבע יל"ע בלבצם, ועיי"א ילאו ממזרים, עיי"א האנוני ה"א צא היציאה ממזרים, ולכן כ' אשר הולאחך כי הפירוש הוא שכאן נגמר יציאתם, והיציאה ממזרים והיחוד שמו צא צבת אחת, כי לא שייך יחוד שמו על כלל ישראל, רק אם הם משוללים מכל מין שעבוד, והיציאה ממזרים ה' בעת היחוד שמו, ושניהם חלו בצ"ה, האנוני ה"א והיציאה ממזרים.

ויש להעמיק הדברים יותר, עפי" דברי הגמ. בשבת (פח:): ואמר ריב"ל כל דיבור ודיבור שיצאה מפי הקב"ה יצאתה נשמתן של ישראל שנאמר נפשי יצאה בדברו ומאחר שמדיבור ראשון יצאתה נשמתן דיבור שני האין קבלו, הוריד טל שעמיד להחיות בו מתים וכה"א אותם, וכו', נמלא שהי כל חיותם מהדבר ה', שעי" הדיבור יצאתה נשמתן, כל החיות שהי להם מקודם, ועיי" הדבר

בינה נמסרו למשה, אלא הכונה שכל המ"ט שערים נמסרו כולן, היינו כל השער אבל בשער הני לא השיג כולו אלא מקצת ממנה השיג.

ויענין בת אחת אומר הצפנת פענח הוא רק בדבר שבא משמים, ולכן בגט אומר הצפנת פענח שאמרין גטו וידו באין כאחת היינו כי הגירושין חלים משמים, כי בת אחת שייך רק למעלה מסדרי הטבע.